

Raadsvoorstel Bijzondere zorg

Aanleiding

De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (hierna: OGGZ) was sinds 2007 als prestatieveld 8 in de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna: Wmo) opgenomen. Echter, met de Wmo 2015 is OGGZ uit de wet verdwenen en vervangen door de term maatschappelijke ondersteuning. Op 20 september 2018 heeft de toenmalige staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een brief aan alle Colleges van Burgemeester en Wethouders gestuurd waarin wordt aangegeven dat gemeenten onder de Wmo 2015 nog steeds verantwoordelijk zijn voor de zogenaamde 'bemoeizorg'.¹ Daarnaast wordt de wettelijke borging voor meldpunten in het kader van bemoeizorg voorbereid in de Wet Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal Domein (hierna: WAMS). Dit wetsvoorstel is echter al enkele jaren in de maak en het is niet duidelijk op welke termijn we kunnen verwachten dat de WAMS aangenomen wordt door de Staten-Generaal en wanneer deze dan in werking treedt.

In het kader van dit voorstel wordt gesproken over 'bemoeizorg' zoals dit is omschreven door de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in diens brief van 20 september 2018 aan de Colleges van Burgemeester en Wethouders. In deze brief wordt gesproken over 'bemoeizorg' in de brede zin van het woord, de methodiek, namelijk het organiseren van hulp voor personen die geen hulpvraag stellen, maar wel hulp nodig hebben. Dit staat los van andere initiatieven in de regio welke de naam 'Bemoeizorg' dragen. In dit voorstel wordt tevens het begrip 'Openbare Geestelijke Gezondheidszorg' (hierna: OGGZ) gebruikt voor deze specifieke toepassing van bemoeizorg.

Op dit moment heeft gemeente [X] de uitvoering van taken in het kader van de OGGZ, met daaronder bemoeizorg als methodiek, uitbesteed aan de GGD Brabant-Zuidoost (hierna: GGD BZO of GGD). De GGD voert deze werkzaamheden uit als contracttaak voor gemeente [X] en enkele andere gemeenten in de regio Brabant-Zuidoost. Dit doet de GGD in de vorm van een Meld- en adviespunt zorgwekkend gedrag en de inzet van Wijk GGD'ers. De GGD en de gemeenten hebben gesproken over welke afspraken gemaakt moeten worden in het kader van privacy en gegevensbescherming en welke overeenkomsten afgesloten moeten worden. Gedurende deze besprekingen zijn enkele vragen gerezen over de wettelijke basis voor het verwerken van persoonsgegevens door de GGD in het kader van de bemoeizorg methodiek in het kader van de OGGZ en de rechtmatigheid hiervan. De deelnemende gemeenten zijn er door de GGD op gewezen dat er op dit moment geen wettelijke grondslag is voor de verwerking van persoonsgegevens door de GGD in het kader van de OGGZ en dat deze verwerkingen op dit moment onrechtmatig zijn. Dit komt omdat er sinds de Wmo 2015 geen wettelijke basis meer is voor OGGZ.

De GGD heeft geadviseerd dat de deelnemende gemeenten concretiseren hoe zij de uitvoering van maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg als methodiek onder de Wmo 2015 voor zich zien. De GGD heeft de deelnemende gemeenten hierbij ondersteund. Aangezien de Wmo 2015 voorschrijft dat een plan met betrekking tot het te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning wordt vastgesteld door de gemeenteraad, verzoekt het College de gemeenteraad van [X] in te stemmen met het voorliggende raadsvoorstel.

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2018D46139&did=2018D46139>

Voorstel

De gemeenteraad van de gemeente **X** stemt ermee in dat het College van Burgemeester en Wethouders de OGGZ taken, met bemoeizorg als methodiek, als onderdeel van maatschappelijke ondersteuning zoals voorgeschreven voor de Wmo 2015, op een dusdanige manier inricht dat er een Meld- en adviespunt zorgwekkend gedrag wordt opgericht en dat Wijk GGD'ers worden ingezet. De gemeenteraad stemt ermee in dat er met dit voorstel een grondslag onder de Algemene verordening wordt gecreëerd voor het verwerken van persoonsgegevens in het algemeen belang.²

Onder het Meld- en adviespunt zorgwekkend gedrag verstaat de gemeenteraad het volgende:

Voor de aanpak van de problematiek van kwetsbare personen is het van belang dat signalen van hun omgeving of van henzelf geadresseerd kunnen worden op een laagdrempelige manier. Het kan hierbij gaan om zorgwekkende signalen van zowel burgers als professionals over de (mentale) gezondheid, maatschappelijke participatie of zelfredzaamheid in situaties die niet acuut zijn. Het meld- en adviespunt zorgwekkend gedrag fungeert als integrale snelle triagevoorziening bij zorgwekkende signalen of dreigende escalatie en zorgt voor toeleiding naar zorg, ondersteuning en participatie op maat en/of een zelfhulpadvies gericht op herstel. De volgende werkzaamheden vallen onder andere onder het Meld- en adviespunt zorgwekkend gedrag:

- Het aannemen van de melding en het te woord staan van de melder
- Vraagverheldering en probleemdefiniëring en outreachende verrijking
- Het geven van advies aan de melder zodat deze verder kan
- Het geven van advies aan professionals.
- Toeleiding naar de best passende zorg en of ondersteuning
- Het doorbreken van zorglogistieke knelpunten
- Direct/snel doorschakelen in geval van acute zorg-, hulpvraag of crisissituatie
- Het verzamelen en delen van monitorgegevens
- Het verwerken van beveiligd toegezonden politiemeldingen, middels I28 formulieren

² Artikel 6 lid 1 sub e AVG. De grondslag wordt gecreëerd door een concretisering van artikel 2.2.1 Wmo 2015 in het kader van bemoeizorg.

Brabant-Zuidoost

Onder de Wijk GGD'er verstaat de gemeenteraad het volgende:

De Wijk GGD'er heeft een brede verpleegkundige achtergrond met kennis van somatiek, psychiatrie en verslavingszorg. De Wijk GGD'er werkt outreachend in de betreffende gemeente en is in het lokale netwerk ingebed. Een van de kerntaken van de wijk-GGD'er betreft signaleren. De wijk-GGD'er werkt vooral op basis van vragen van anderen, maar kan ook proactief / ongevraagd te werk gaan. Veelal de politie maar ook andere (zorg)professionals of burgers zijn de aanmelders. Door vroegtijdige signalering kan de wijk GGD'er eerder aansluiten bij de zorgbehoefte ter voorkoming van verergering van problemen, escalatie van de situatie of maatschappelijk onrust. Zij bieden gevraagd en ongevraagd hulp, ondersteuning en advies. Daarnaast is het van belang om de vraag te verhelderen. De wijk-GGD'er inventariseert en ontrafelt de zorgen en hulpvraag(-vragen), duidt en verklaart gedragingen, bekijkt welke oplossingen voorhanden zijn en wat wel of niet werkt in de situatie. Om de context van een vraag te onderzoeken wordt meestal een huisbezoek afgelegd. Hij treedt, indien nodig, op als tijdelijk procesregisseur en verleent alleen eerste hulp en ondersteuning zolang deze nog niet voldoende gepositioneerd is. Hij vult betrokken professionals aan, met name vanuit het perspectief van de omgeving. De wijk-GGD'er ontlast met de werkwijze de politie en voorkomt dat de politie zich bezig moet houden met taken waar ze niet voor zijn en zij onvoldoende expertise voor hebben. De wijk-GGD'er zorgt voor een oplossing die passend is bij de situatie. Bijvoorbeeld mensen die zorg nodig hebben toeleiden naar de plek waar ze passende zorg kunnen krijgen of toeleiding naar intensievere vormen van ondersteuning of behandeling. De wijk-GGD'er kan ook zorgen voor afschaling van de zorg wanneer nodig. Een vinger aan de pols houden kan soms ook voldoende zijn. Zij kunnen langer investeren in contact bij zorgmijders en proberen te verleiden tot zorg. Het hanteren van tijdige op- en afschaling kan nodig zijn voor inzet van psychiatrische diagnostiek of het weer opgang brengen van gestagneerde hulpverleningsprocessen. Daarnaast kan de wijk-GGD'er ondersteuning bieden bij praktijkvragen van andere professionals middels zijn specialistische deskundigheid op diverse gebieden als psychiatrie en somatiek. De wijk-GGD'er adviseert in de vorm van concrete oplossingen of aanwijzingen en instructies ten aanzien van het signaleren en herkennen van psychiatrische problematiek, omgangsvormen bij verschillende gedragingen, verwijsmogelijkheden en de activatie van andere hulpbronnen. Tot slot geeft de wijk-GGD'er voorlichting en psycho-educatie over psychische problematiek en hoe men hiermee kan omgaan of hier adequaat op kan reageren ter voorkoming van uitsluiting van de kwetsbare medemens.

De gemeenteraad stemt ermee in dat verdere besluitvorming in het kader van de OGGZ taken onder de Wmo 2015 plaatsvindt binnen het College, waarbij rekening gehouden wordt met andere materiële wetgeving uit het sociaal domein (waaronder de Participatiewet en de Jeugdwet).